

L'home de la dextral

Antoni Puigverd

És un home prim, amb ulleres, d'uns cinquanta anys, vestit de negre. Actua en un petit auditori gironí. Una capella d'un antic hospici que un bisbe il·lustrat del XVIII va encarregar a Ventura Rodríguez, el gran arquitecte neoclàssic. Sota una cúpula blanca, davant d'un públic escàs, però atent, l'home talla amb una dextral un tronc de pollancre d'uns dos metres de llarg per uns quaranta centímetres de diàmetre. Una soca considerable. Destralejada de manera ritmada, ferma, persistent. Per enfonsar i alliberar la dextral, s'inclina i s'alça amb precisió de gimnasta, però també amb diligència de llenyataire. El seu rostre expressa molt contingudament l'esforç.

Al seu costat, una noia, vestida també de negre. Els cabells lligats amb una cua, el front ample. Toca el violoncel. Improvisa notes i arpegis amb pulcritud. De vegades, el ritme que marca el ferro llaurant el tronc és tan clar i regular com un metrònom: marca el ritme a les variacions del violoncel. Pe-

rò sovint la dextral i la melodia es contradiuen i expressen molt clarament la diferència que els separa. La dextral apel·la a la força, el violoncel a la delicadesa. La dextral és emblema del treball, el violoncel de la gràcia i la lleugeresa. No hi ha res més oposat a la dextralada que la melodia d'un instrument vibrant i envernissat com el violoncel. La suavitat de la música de corda juga amb la força violenta i destructora de la dextral. S'estan així durant dues hores, fins que el tronc es parteix per la meitat i, aleshores, la cellista toca el preludi d'una suite de Bach. El dextraler podria haver acabat abans la feina, per dir-ho així, però s'ha en-

No hi ha res més oposat a la dextralada que la melodia envernissada d'un violoncel

tretingut desbastant el tronc, llaurant soles i vies d'un extrem a l'altre. Així fem nosaltres abans que ens arribi la mort: procurem sondejar tota mena de vivències laterals, encara que sempre perseguim amb més constància o el camí escollit o el més inevitable. Cada cop del metall a la fusta és una aventura, una experiència, un tall de vida, una ferida.

És un espectacle això que estic veient?

És una acció artística. Efímera.

La jove cellista és Lluïsa Paredes, concertista i compositora. Pep Aymerich és escultor, performer i videoartista. A YouTube trobaran imatges de la seva interacció amb les escultures. Les seves obres, quan estan acabades, tot just comencen: tenen vida pròpia, generalment mortal. Hi ha uns cossos en cera, plom i carbó, per exemple, que es van desfent o cremant. El fantasmagòric Banksy, que va fer autodestruir un dels seus quadres milionaris en plena subhasta a Sotheby's, sembla anodí al costat de l'impacte sever i litúrgic d'Aymerich.

Treballa i viu de la fusta, Aymerich: és fuster. La llibertat que li dona l'ofici no és, per descomptat, la llibertat del milionari o de l'artista d'èxit. És una llibertat creativa molt insòlita en el món de l'art, ja que l'artista, generalment pobre, sovint queda condicionat per la necessitat de vendre, per la dependència que acostuma a implicar la subvenció demandada o per aquesta voluntat populista d'*épater le bourgeois* que ara anomenem provocació. La llibertat creativa d'Aymerich és una llibertat pura, immensa, que s'escapa amb una gran personalitat, de la confitura retòrica de l'art contemporani, generalment paròdica, ocurrent o pamfletària. La força de les creacions d'Aymerich, que esculpeix sovint cossos aclaparats, subratlla, per contraposició, la banalitat dels rostres gegantescos, sempre repetits, tan comercials, del famosíssim Plensa.●

La mala conversa

Joana Bonet

La mare de Sòcrates va ser llevadora, per la qual cosa ella va saber des de petit que la vida s'arrenca de les entranyes amb delicadesa i determinació. I va decidir fer el mateix amb el coneixement servint-se de la maièutica, un mètode segons el qual els seus interlocutors indagaven en si mateixos fins a parir una idea, una metàfora encara en ús, igual que diem "quin part!" quan culminem una feina àrdua i laboriosa.

"Perquè neixin les idees cal una llevadora. Aquest ha estat un dels més grans descobriments que s'han fet", assenyala Theodore Zeldin a la ja cèlebre i deliciosa *Historia íntima de la humanitat* (Plataforma Editorial), en evoca el pare de l'ètica com un incançable interrogador que únicament va inventar la meitat de la conversa, ja que, sense respostes, les preguntes només són apunts per al diàleg. La conversa completa va ser cosa de dones des del Renaixement, i al XVIII les *salonnières* van fer eclòsi: obrien casa seva perquè homes i do-

A Espanya es conversa poc, la perspectiva de l'altre incomoda

nes intel·ligents reaccionessin davant l'efecte de la paraula creuada, encara que segons un misogin Voltaire eren "dones que en l'ocàs de la bellesa necessitaven fer brillar l'aura de l'enginy". Els salons van acabar sent avorrits perquè la vanitat els va pervertir, però avui continuem admirant aquella tradició dels nostres avantpassats que es perdien en col·loquis sense una finalitat concreta, un art efímer cosit de percepcions, reflexions, agudeses i humor.

Espanya és un país on es conversa poc i es discuteix malament, perquè la perspectiva de l'altre incomoda i revolta. Per això, un dels consells més universals ha estat el de fer el ximple –sobretot si una és rossa– a fi de no arribar creant idees perquè no hi hagi suspicàcies ni enveges. Passar inadvertits, i parlar, com deia un escriptor anglès, com el paper pintat. Així ens va: després de dos mil anys de conversa continuem silenciats el que importa de debò.●

GARGOTS-KAP

Sanitat estudia prohibir fumar al cotxe

SINCERAMENT, VIATJAVA MÉS TRANQUIL·LA QUAN PODES FUMAR DINS DEL COTXE...

En un avió de Vueling. L'hosessa, per cert amb cara d'estar també fins al capdamunt de la burocràcia desfermada, reparteix un qüestionari. Cal detallar d'on vens, on vas, alguna dada indiscreta, en quin apartament o hotel t'allotjaràs i el telèfon d'algú de confiança per si s'enfonsa el món i li han de trucar.

No és manera de començar, se sent, des de la fila del fons. M'assalten dues temptacions per esquivar la intromissió que, per descomptat, s'ha enginyat perquè, en el cas que un dels viatgers contregui la covid (òmicron o vulgaris), les autoritats puguin localitzar-te en un no-res i fotre't les vacances.

La primera opció: dir que ja no utilitzo bolígraf (dubto que en reparteixin 180, un per viatger i plaça). La segona: que no sé ni anglès ni francès (els dos únics idiomes en què et passen el ronyós formulari). La meua veïna em mira amb complicitat, do-

I el brou, en bric

Núria Escur

blega el paperet sota el seient i em deixa anar a cau d'orella: "És que si ens toca fer quarantena allà ens sortirà molt car".

Perquè el govern que et controla (tampoc el teu, esclar) no pagarà els deu dies

de quarantena que et cauen per la teva mala estrella. L'estada la pagues de la teva butxaca, sense sortir d'un quartet, i apa... a veure la ciutat per la finestra.

Les maniobres que ens van aplicant, més enllà de sàvies estratègies, acostumen a ser tan matusseres que només ens impel·leixen a la desobediència. A llei posada, trampa segura. Aquests dies hi ha tanta picaresca flotant que ni el Lazarillo de Tormes.

Acaben d'anunciar que el país d'on vinc estudia un possible tancament de fronteres per incidència exponencial i triplicada de covid. Salvats per la campana.

No sé a vostès, però a mi aquest final de round m'està semblant molt carregós. Molts pensen tornar a casa i, per primera vegada, per Nadal (ja que tot està permès) evitar l'odissea de l'escudella, plantar un bric de brou preparat damunt el centre de la taula... I que sigui el que Déu vulgui.●